

§ 3

Verksamhetsplan för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd 2018

Stadsdelsnämndens beslut

1. Verksamhetsplan 2018 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Ansökan om medel för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) görs för fem projekt om totalt 2,6 mnkr enligt bilaga 3-6 och 15.
3. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 21,5 mnkr för klimatinvesteringar.
4. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 15,4 mnkr för trygghetsskapande arbete.
5. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 1,8 mnkr för arbete med hållbara boendeformer, motverka hemlöshet.
6. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 4,6 mnkr för ökade kostnader för maskiner och inventarier.
7. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 1,0 mnkr för insatser för en giftfri förskola .
8. Priser till nämndens utförarenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
9. Resultatenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
10. Internkontrollplan samt system för intern kontroll godkänns.
11. Omslutningsförändringar om 395,1 mnkr godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
12. Riktlinjer för kommunikation 2018 godkänns.
13. Förvaltningschefen ges delegation för att ansöka om medel från sociala investeringsfonden.
14. Klimat- och miljöhandlingsplan godkänns.

Ärendet

Kommunfullmäktige har fastställt budget för staden.

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. Stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) är styrande i nämndernas arbete med budget och verksamhetsplan. I kommunfullmäktiges budget fastställs kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för

verksamhetsområdet samt indikatorer och aktiviteter. I nämndens verksamhetsplan fastställs nämndens mål, aktiviteter och indikatorer. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner Verksamhetsplan 2018 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2017.

Dnr 1.2.1.-733/2017

Beslutsgång

Ordföranden ställde framställda förslag till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Yrkanden

Ordföranden Ulf Walther m.fl.(S), ledamöterna Fotions Stathis m.fl. (MP), Lars Sterneby (V) yrkade

Vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M) yrkade bifall till eget förslag till beslut

Ledamoten Peter Backlund (L) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Reservation (M)

Vice ordföranden Gustav Johansson, ledamöterna Henrik Virro, Erika Wing, Kristiina Katajikko, tjänstgörande ersättaren Björn Wredberg alla (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget; ”Stadsdelsnämnden beslutar följande.

Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.

Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige.

Därutöver anförs följande.

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är 4 olika partier har vi visat i ord och handling att vi kan samarbeta när vi styrde framgångsrikt i åtta år och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen. När Alliansen förhoppningsvis tar över i Stockholm efter

valet 2018 kommer vi bilda ett nytt kraftfullt majoritetsstyre i vår stadsdel.

Allianspartierna förenas av gemensamma värderingar och en vision för framtidens Stockholm och vår stadsdel. Vi tror på den enskilda människans förmåga mer än politikens, men är medveten om politikens möjligheter för att möjliggöra en god samhällsutveckling. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit forskare och studenter från hela världen söker sig.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Trygghetsmätningar visar oroande ökning på kort tid över hela staden, och vår stadsdel är inget undantag men skillnaderna inom stadsdelen är stora. Denna oro tar vi Allianspartier på fullaste allvar. Vi vill återinföra nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning. Vi är positiva till fler övervakningskameror och kommunala ordningsvakter. Samtidigt är det fortsatt viktigt med trygghetsvandringar för att tillsammans med medborgare undanröja hinder som kan öka tryggheten. Vid stora arrangemang i Arenaområdet är det extra viktigt att staden säkerställer tryggheten för närboende.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

Ett Stockholm för hoppfulla. En modern och hållbar storstad där alla kan komma till sin rätt

Vår politik för fler jobb med låg skatt, trygg välfärd och en fungerande vardag har prövats i flera val och har vunnit stockholmarnas förtroende. Det bekräftas av att Moderaterna fortsatt är kommunfullmäktiges största

parti. Samtidigt har vi tagit vara på våra år i opposition genom att kontinuerligt utveckla vår politik för att svara på de problem som Stockholm står inför. En omfattande politikutveckling på samtliga områden återspeglas nu i denna budget som utgår ifrån de samhällsproblem som är mest angelägna för Stockholm att lösa.

En politik som ger svar på Stockholms framtidsutmaningar
Stockholm är en fantastisk stad som har haft en god utveckling de senaste åren. Maktskiftet 2014 innebär dock att Stockholm har slagit in på en felaktig kurs. Framförallt saknas trovärdiga och genomförbara svar på Stockholms framtidsutmaningar.

En växande storstad som Stockholm står inför utmaningar på åtskilliga områden, från infrastruktur till företagsklimat och välfärd. Tre områden har dock en särställning: jobben, tryggheten och skolan. Om staden står utan verksamma svar på dessa områden är det ödesdigert för Stockholms utveckling. Men om vi förmår att formulera hållbara svar för att möta dessa utmaningar finns en enorm potential i att Stockholm utvecklas till en ledande storstad i världen.

I Stockholm, precis som i Sverige i övrigt, är utanförskapet hos utrikes födda flerfaldigt större än för inrikes födda. Nya jobb kommer i nya och växande företag. Men Stockholms företagsklimat befinner sig i vad som närmast kan betecknas som fritt fall. Trots högkonjunktur och arbetskraftsbrist består skillnaden mellan inrikes och utrikes födda.

En politik för tryggare stadsdelar och välskötta stadsmiljöer i hela staden
Moderaterna vill att Stockholm ska vara en trygg och snygg stad oavsett plats eller tid på dygnet. I många delar av Stockholm råder i dag en stor otrygghet, det är inte acceptabelt. Moderaterna har en rad åtgärder som ska öka tryggheten för alla i vår stad samt göra det svårare att vara kriminell i Stockholm. Tills fler poliser är på plats ska Stockholms stad arbeta med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna. Det ska inrättas en trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig för att tillfälligt öka närvaron av ordningsvakter. Detta riktar sig framförallt till lokala centrum och handlare som inte har råd att egna säkerhetsvakter ur egen kassa. Som en del i det trygghetsskapande arbetet ska kommunstyrelsen verka för att regeringen utökar ordningsvakternas mandat och befogenheter så att de på sikt kan avlasta polisens arbete, verka brottsförebyggande, höja den upplevda tryggheten och stävja den eskalerande kriminaliteten. Stockholm ska mer aktivt arbeta med kameraövervakning av särskilt utsatta platser och

bostadsbolagen ska möjliggöra DNA-märkning av hyresgästernas tillhörigheter.

Det är stora trygghetsklyftor i staden, bostadsadressen avgör om invånarna kan känna sig trygga och lita på samhället. Otrygga miljöer och platser måste, och ska, fasas bort. Både den upplevda och den faktiska tryggheten hos stockholmarna ska öka. Genom platssamverkan på specifikt utpekade platser, genom mätning av den upplevda tryggheten dag som natt, samt genom att kartlägga vilka som rör sig vid platsen över dygnet skapas förutsättningar för att förbättra upplevelsen av platsen. Genom att den offentliga och privata sektorn samverkar skapas ett helhetsansvar för platsen som genom samfinansiering ger förutsättningar för aktiviteter och lokal utveckling. Det handlar om främst fokus på renhållning, säkerhet och events.

Vi vill arbeta för trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer. Säkerheten i Stockholms olika stadsdelar ska öka genom ett aktivt och systematiskt arbete, till exempel genom regelbundna trygghetsvandringar. En nära och strukturerad samverkan med olika föreningar som kan bidra med civilsamhällets krafter i arbetet är värdefullt, parallellt med insatser från rättsvårdande myndigheter som säkerställer efterlevnad av ordningslagen och stadens lokala ordningsföreskrifter.

Förekomsten av olagliga boplatser vittnar om en djup social utsatthet, medför oacceptabla sanitära och omänskliga villkor och skapar otrygghet i stadsmiljön. Moderaterna vill att en nollvision ska råda för olagliga boplatser, svensk lag och stadens ordningsföreskrifter ska gälla lika för alla. Staden måste arbeta målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.

Klotter, nedskräpning och skadegörelse förfular det offentliga rummet och skapar otrygghet i stadsmiljön varhelst det förekommer. Moderaterna kommer aldrig att kompromissa med att Stockholm ska vara klotterfritt och att det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Nolltoleransen mot klotter ska återinföras och efterlevnaden av klotterförbudet ska prioriteras, framförallt ur ett trygghetsperspektiv. Stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras. Information om stadens städgaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till publika platser som torg, parker och grönytor.

Alla stadsdelar i Stockholm ska ha en trygg och attraktiv stadsmiljö som uppmuntrar människor till vistelse. Är stadsmiljön nedsliten och skräpig och ger en allmänt otrivsamt känsla ökar känslan av upplevd otrygghet. Kriminalitet och otrygghet ska motverkas genom åtgärder som fysiskt bygger in trygghet i stadsmiljön: promenadvägar, belysning, växtlighet, placering av konstruktioner eller gångstråk.

Alla ska våga vara ute på kvällen i Stockholm. Mörka och otrygga platser ska lysas upp. Moderaterna vill införa en satsning på belysning, inte bara av märkesbyggnader i centrala delar av staden utan belysa även tunnlar, platser och broar i satsningen *Stockholm light night*.

Moderaterna vill:

Att staden arbetar med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna.

Att staden arbetar mer aktivt arbeta med kameraövervakning av särskilt utsatta och otrygga platser.

Att staden i samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor skapar ett helhetsansvar för platser som upplevs som otrygga och möjliggör förutsättningar för trygghetsskapande aktiviteter och lokal utveckling.

Att staden erbjuder allmännyttans hyresgäster DNA-märkning av deras tillhörigheter.

Att staden arbetar målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.

Att stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras.

En politik som förenar ekonomiskt ansvarstagande med sänkt skatt och prioritering av välfärden

Socialdemokraterna har hittills höjt skatten med knappt 1,4 miljarder kronor. Dessa skatthöjningar är både onödiga och skadliga. Onödiga, därför att det med en tydlig prioritering och god kostnadskontroll är möjligt att prioritera välfärden utan att öka stockholmarnas skatteböroda. Skadliga, därför att kommunalskatten slår mot alla inkomstgrupper och höjningen därför gör det mindre lönsamt att arbeta. Kombinerat med de massiva skatthöjningarna som den rödgröna regeringen genomför är det en politik som slår direkt mot jobb och tillväxt.

Människors möjlighet att försörja sig genom eget arbete är en grundpelare i Moderaternas politik. Särskilt angeläget är det att det ska löna sig mer att arbeta än att uppbära offentliga bidrag. Vi vill därför mildra effekterna av Socialdemokraternas skattechock genom att successivt sänka skatten till 2014 års nivå och på sikt lägre. Moderaternas budget grundar sig därför på en skattesänkning med 20 öre jämfört med innevarande år. Vår långsiktiga inriktning är att Stockholm behöver ett lägre skatteuttag för att göra det mer lönsamt att arbeta och billigare att anställa. Men det förutsätter en god ekonomisk hushållning – med andra ord ett maktskifte.

Moderaternas budget kombinerar ett sänkt skatteuttag och budgetbalans med prioritering av välfärdens verksamheter. Vår budget visar att det är fullt möjligt att krona för krona stärka välfärden i samma eller högre utsträckning som majoriteten och dessutom genomföra betydande riktade satsningar och samtidigt sänka skatten.

Hög pedagogisk kvalitet i förskolan för en god start i livet för alla barn

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Därför är det viktigt att tillsynen av förskolan fungerar och att verksamheten i förskolan håller högsta kvalitet. Om brister upptäcks ska åtgärder vidtas skyndsamt, oberoende av huvudmannaskap. Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är utvecklande, rolig, stimulerande, trygg, utmanande och full av möjligheter.

Moderaterna värnar en mångfald av förskolor med olika pedagogisk inriktning och generösa öppettider. Förskola på obekvämlig arbetstid ska omfattas av barnomsorgsgarantin. Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn det de behöver för att lära och utvecklas. Lika naturlig som valfriheten att välja förskola eller skola är, ska det vara att alla förskolor, offentliga såväl som fristående, ska leva upp till högt ställda kvalitetskrav. En lugn och trygg förskola lägger grunden för nyfikenhet och kunskap.

För att avlasta förskolans pedagogiska personal och samtidigt erbjuda möjliga arbetstillfällen för personer som står utanför arbetsmarknaden inrättas tjänster som måltidsvärdar. Måltidsvärdar ska utföra enklare göromål utanför förskolans pedagogiska uppdrag och på så vis underlätta för förskollärare och barnskötare att fokusera på förskolans pedagogiska arbete.

Fritids spelar en viktig roll i barns lärande och sociala utveckling. För att pedagogiken ska kunna ta ännu större plats vill vi stärka integrationen mellan fritidsverksamhet och skolans undervisning. Vi vill att Stockholms stad under året undersöker möjligheterna att tillsammans med föreningslivet införa profilfritids runt om i staden.

Moderaterna vill:

Likställa förskolechefer med rektorer i grund- och gymnasieskola.
Förstärka språkutvecklande insatser i förskolan och inom öppna förskolor.
Förstärka övergången från förskola till skola genom att kartlägga behov hos barn med behov av särskilt stöd.
Införa måltidsvårdar i förskolan för att avlasta den pedagogiska personalen och erbjuda arbetstillfällen till personer utanför arbetsmarknaden.
Stärka det pedagogiska inslaget i fritidsverksamheten och möjliggöra för införandet av profilfritids.

En trygg stad att åldras i

Stockholm ska vara en trygg och bra stad för alla stockholmare att leva och bo i. Staden ska ha ett väl utvecklat samarbete med det civila samhället, där överenskommelsen med den idéburna sektorn ska vårdas och utvecklas. I Stockholm ska det vara medborgarnas önskemål och behov som driver utvecklingen av kvalitet och service.

Ett kvalitetskontrakt ska införas med äldre som söker sig till äldreomsorgen. Detta ska garantera en gemensam vårdplanering och uppföljning av insatser som utgår från den äldres behov och perspektiv.

Stockholms äldre blir allt friskare och lever längre. Alla har rätt till en bra äldreomsorg och det är viktigt att omsorgen ges efter den äldres önskemål och behov. Äldre stockholmare ska ges goda förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. Biståndsbedömningen ska förenklas ytterligare och reformeras. Stockholms äldreomsorg behöver mindre detaljstyrning och högre ambitioner i sitt arbete. Det arbete som pågår kring ramtider där äldre ska kunna påverka sina insatser är därför steg i rätt riktning, men Moderaterna anser att vi kan och bör gå längre. Vi vill utreda en uppdelning av biståndsbedömningen i olika steg där ett första behovsbeslut tas, för att senare träffa särskilda äldrecoacher som hjälper till med individuella valmöjligheter. Enskild uppföljning är viktigt för att staden ska säkerställa att det enskilda vårdbehovet tillgodoses. Därför behöver Stockholm också se över biståndsbedömningen för att

stärka arbetet kring individuell uppföljning. Biståndsbedömningen ska vara likvärdig över hela staden. Därför ska den även centraliseras.

Valfriheten inom äldreomsorgen ska vara god med en mångfald av utförare och möjlighet att välja innehåll i hemtjänsten. Moderaterna tar avstånd från de ideologiskt motiverade kommunaliseringar som Socialdemokraterna genomför utan hänsyn till stockholmarnas valfrihet. Genom satsningar på valfrihet och kvalitet i äldreomsorg, hemtjänst och service, får äldre som vill bo kvar i sina lägenheter på ålderns höst större makt över sina liv. Oavsett om verksamheten bedrivs av staden eller en fristående aktör ska kraven vara högt ställda och uppföljningen ska vara noggrann.

För att äldre bättre ska kunna nyttja rätten att välja behövs en förbättrad service och information inom äldreomsorgen. Stockholms stads webbplats ska erbjuda tydlig information så att det blir möjligt att jämföra olika alternativ med varandra. Även arbetet med digitala hjälpmedel ska fortsätta och samtliga äldreboenden ska erbjuda tillgång till internet.

Äldre Direkts uppdrag ska vidgas till att möjligheten till valfrihet verkligen kommer äldre till del och åter ha öppet på helger.

Äldre som vill bo kvar hemma ska kunna känna sig trygga i det valet. Det förutsätter en väl fungerande hemtjänst som möjliggör för de äldre att kunna leva självständiga liv och stanna kvar i sina hem så länge de önskar. Hemtjänsten ska präglas av hög kvalitet, god arbetsmiljö för medarbetarna och valfrihet för den äldre. Det kräver långsiktiga spelregler för utförarna av hemtjänst i Stockholm, där vi med oro ser på den socialdemokratiskt ledda majoritetens tydliga ovilja mot fristående aktörer.

Hemtjänsten har en viktig roll och den mångfald av utförare som stockholmarna kan välja mellan ska utvecklas. Samtidigt är det viktigt att säkra en så hög kvalitet som möjligt. För många äldre är inte minst kontinuitet i hemtjänstens bemanning viktigt för tryggheten. Moderaterna vill därför låta utreda en kontinuitetsbonus som premierar de utförare som levererar en hög kontinuitet av hemtjänstpersonal.

För att möta det ökande och varierande behovet av insatser vill Moderaterna utreda möjligheten för profilhemtjänst för de äldre som har särskilda behov. Det ska också vara möjligt att få hjälp med avlastande

tjänster genom serviceassistenter som ska få en särskilt inriktad utbildning för detta.

Demenssjukdom ställer särskilda krav på omvårdnadskompetens för att säkerställa en god kvalitet i omsorgen. Moderaterna vill prioritera arbetet med demenssjukdomar och höja kompetensen inom demensvård på samtliga demensboenden i staden.

Inslaget av läarkompetens i äldreomsorgen behöver ökas för att stärka och utveckla kvaliteten. Moderaterna vill se en ökad samverkan mellan hemtjänsten och landstinget genom exempelvis möjlighet till frivillig läkarundersökning i hemmet samt fler och effektivare läkemedelsgenomgångar för de äldre. Vi vill också verka för möjligheten att äldre direkt ska kunna vända sig till geriatriska mottagningar istället för akutmottagningarna för tillgång till geriatrisk specialistkompetens.

Under mandatperioden ska en långsiktig utbildningssatsning genomföras där det bland annat ska ingå ett språklyft för anställda inom äldreomsorgen som har svenska som andra språk. Staden ska också initiera och möjliggöra flerspråkig hemtjänst så att äldre personer med utländsk bakgrund kan förstå det språk som talas.

Ungdomsbesök i vården ska utvecklas och staden ska erbjuda läkarstudenter praktikplatser på äldreboenden inom ramen för deras läkarutbildning.

Moderaterna försvarar de äldres rätt att välja och slår vakt om mångfalden av utförare. Stockholms äldre ska ha rätt att välja bland en mångfald av boendeformer. Äldre par med olika vårdbehov ska kunna leva ihop hela livet och detta säkerställs genom parboendegarantin. För att ge Stockholms äldre en god vård och omsorg behövs engagerade och utbildade medarbetare som möter de äldre på deras villkor och ser varje individ som en unik person med rätt att få sina individuella behov tillgodosedda. Det ska också vara möjligt att separera städning från hemtjänstens insatser. Staden ska fortsätta med att höja kompetensen och stärka medarbetarna i deras yrkesroll.

Äldres livskvalitet ska öka, och i linje med detta vill Moderaterna införa ett måltidslyft inom äldreomsorgen. Måltidsupplevelsen ska vara lustfylld. Möjligheten att vistas utomhus ska säkerställas.

Moderaterna vill slå vakt om att de äldre som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad så länge som de känner sig trygga i hemmet, även om behoven av vård och omsorg ökar. Därför vill Moderaterna utreda förutsättningarna för praktiska lösningar som att installera hissar utanpå trevåningsfastigheter.

Det ska finnas en mångfald av olika boendeformer. Bland annat vill Moderaterna utreda möjligheten för att införa generationsboenden som förbättrar möjligheterna till umgänge över generationsgränserna.

Moderaterna vill:

Att Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i med en omsorg som ges efter den äldres önskemål och behov från en mångfald av utförare.

Införa ett kvalitetskontrakt som garanterar en god vård.

Reformera biståndsbedömningen.

Bevara och utveckla valfriheten inom äldreomsorgen och hemtjänsten.

Att det ska vara möjligt att välja innehåll i hemtjänsten.

Utreda möjlighet till kontinuitetsbonus inom hemtjänsten.

Införa profilhemtjänst och serviceassistenter.

Utreda möjlighet att erbjuda vård i hemmet för äldre som behöver medicinsk hjälp.

Genomföra ett språklyft för hemtjänsten.

Hemställa hos regeringen om att utreda möjligheten för kommuner att anställa läkare inom äldreomsorgen.

Permanent satsningarna på äldrevårdar, omsorgsvårdar och anställning för personer med funktionshinder.

Genomföra ett måltidslyft inom äldreomsorgen.

En stad som ger trygghet och stöd åt de mest utsatta i samhället

Staden måste alltid finnas till hands för de mest utsatta i vårt samhälle. I synnerhet ska barn och unga som far illa få stöd och hjälp i ett tidigt skede. Vi vill arbeta för att frivilligkrafter och staden har gemensamma mål och program för att bekämpa hemlösheten. Ett nära samarbete mellan polis, skola och socialtjänst och fler socialsekreterare ute i fält ska ge unga stockholmare ett snabbt stöd. Uppsökande verksamhet ska riktas till grupper som behöver extra stöd. Genom kraftfulla insatser ska staden arbeta för att minska droganvändandet bland Stockholms unga.

Stockholm ska också tillsammans med frivilligorganisationer arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska bedrivas med full kraft. Satsningen på föräldrastödsprogram för att ge alla

barn en bra start i livet ska fortsätta, liksom arbetet med sociala insatsgrupper, som ska finnas i alla stadsdelar. Tidiga insatser mot ungdomar med riskbeteende leder till att färre ungdomar växer upp i och hamnar i utanförskap. Den satsning på ett utvecklat samarbete mellan skola och socialtjänst som Moderaterna har initierat ska fortgå.

Stockholms stads arbete med ensamkommande barn ska utvecklas och effektiviseras. Socialnämnden ska leda arbetet med att se över och arbeta fram rutiner för att säkra ett gott mottagande. Staden ska också verka för rekrytering av fler familjehem och boenden för att möta behovet för ensamkommande barn.

Insatserna för att minska hemlösheten är fortsatt prioriterade och hemlöshetsstrategin ska fortsätta vara en viktig utgångspunkt i stadens arbete. Fler långsiktiga boendeanternativ ska övervägas liksom en fortsatt satsning på boendestöd.

Målgruppen EU- och tredjelandsmedborgare har ökat allt mer, vilket kräver ett tydligt agerande och en konkret inriktning från staden i kombination med insatser från stadens socialtjänst för de som behöver stöd och hjälp, bland annat i form av uppsökande verksamhet, information samt insatser från ideella föreningar. Att Stockholms stad agerar lika över hela staden är avgörande. Utgångspunkten måste alltid vara att svensk lag gäller lika för alla och ska upprätthållas. För att kunna koordinera arbetet och fortsätta utveckla stadens insatser och agerande är det viktigt att stadens projektledare för samordning av arbetet kring EU- och tredjelandsmedborgare fortsätter och att den tidigare tydliga dialogen som fanns med andra berörda aktörer och instanser prioriteras.

Moderaterna vill:

Att socialtjänsten ska fortsätta att utvecklas med särskilt fokus på förebyggande långsiktigt arbete för barn och unga.

Stärka samverkan mellan skola och socialtjänst för de som riskerar att inte klara skolan.

Utveckla och utvidga arbetet med sociala insatsgrupper till alla stadsdelar och avhoppare som en tydlig målgrupp för socialtjänsten.

Fortsätta satsningen på föräldrastödsprogram.

Verka för fler boenden för att möta behoven för ensamkommande barn,

Utveckla insatserna när det rör utsatta EU-medborgare.

Reservation (L)

Ledamoten Peter Backlund (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget;

” Stadsdelsnämnden beslutar följande:

Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.

Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslutsförslag. I övrigt hänvisar vi till vår budget i Stockholms stad.

Därutöver anför följande:

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är 4 olika partier har vi visat i ord och handling att vi kan samarbeta när vi styrde framgångsrikt i åtta år och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen. När Alliansen förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018 kommer vi bilda ett nytt kraftfullt majoritetsstyre i vår stadsdel.

Allianspartierna förenas av gemensamma värderingar och en vision för framtidens Stockholm och vår stadsdel. Vi tror på den enskilda människans förmåga mer än politikens, men är medveten om politikens möjligheter för att möjliggöra en god samhällsutveckling. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit forskare och studenter från hela världen söker sig.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Trygghetsmätningar visar oroande ökning på kort tid över hela staden, och vår stadsdel är inget undantag men skillnaderna inom stadsdelen är stora. Denna oro tar vi Allianspartier på fullaste allvar. Vi vill återinföra nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning. Vi är positiva till fler övervakningskameror och kommunala ordningsvakter. Samtidigt är det fortsatt viktigt med trygghetsvandringar för att tillsammans med medborgare undanröja hinder som kan öka tryggheten. Vid stora arrangemang i Arenaområdet är det extra viktigt att staden säkerställer tryggheten för närboende.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier

kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

En politik för Frihet och Trygghet

Enskede-Årsta-Vantör är en fantastisk stadsdel att leva i även om det alltid kommer att finnas förbättringsområden. Vi liberaler kan aldrig slå oss till ro. Vi föreslår satsningar på välfärdens kärnverksamheter samtidigt med sänkt skattenivå. På så sätt kombinerar vi ansvarstagande för välfärden med en politik för fortsatt tillväxt och konkurrenskraft. Vi lyckas göra detta genom att prioritera satsningar som gör konkret skillnad för stadsdelens invånare, inte minst de som allra mest behöver samhällets hjälp och stöd, framför majoritetens symbolpolitik.

Liksom Stockholm i övrigt har den nuvarande majoriteten i vår stadsdel svårt att prioritera kärnverksamheterna och satsar pengar på bland annat lokala utvecklingsplaner och medborgarkontor i Rågsved samt att fler verksamheter ska drivas av stadsdelsnämnden själv, vilket avsevärt fördyrar verksamheter utan att kvaliteten förbättras. Medborgarna upplever inte, trots skattehöjningar, att de får mer valuta för pengarna. I vår alternativa verksamhetsplan vill vi prioritera kärnverksamheterna såsom förskola, skola, äldreomsorg och socialtjänst. Det är väldigt viktigt att hushålla varsamt med varenda skattekrona.

För oss liberaler är trygghet en frihetsfråga. Den som är rädd är inte fri. I vår budget i staden gör vi en historisk investering med en långsiktig trygghetsmiljard. Denna trygghetsmiljard kommer också vår stadsdel till del, medan andra insatser prioriteras inom ramen. Vår stadsdelsnämnd behöver lära av andras goda exempel, liksom andra av vår stadsdel. Det övergripande arbetet för trygghet i vår stadsdel ska ske i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar.

För att öka tryggheten behövs både kort- och långsiktiga insatser. I Östberga har vi föreslagit en insats i form av trygghetsvakter under en

begränsad period för att öka tryggheten kortsiktigt i en av våra stadsdelar. Vi föreslår att stadsdelen själva upphandlar trygghetsvakter men dessa ska också arbeta flexibelt över stadsdelen. Liberalerna har varit positiva till försök med kameror i Östberga, men är också öppna för möjligheten att kameror i stadsdelen kan installeras på fler ställen i stadsdelen där otryggheten upplevs som störst.

Trygghet kan skapas på flera sätt. Långsiktiga och tidiga insatser inom förskola och skola som skapar trygga elever med framtidstro är nödvändiga liksom tidiga sociala insatser om det behövs. En annan typ av långsiktiga insatser är t ex det som görs i Östberga med Allaktivitetshus och sommaraktiviteter på Torget. Vi skulle också gärna se fler aktiviteter även vintertid. Trygghetsvandringar är ett viktigt instrument för medborgarnas möjligheter till medverkan i ökad trygghet. Slyröjning, borttagande av buskage och bättre belysning är mindre åtgärder som kan ge bra resultat.

En del av otryggheten kan också byggas bort. Långsiktigt talar mycket för att en del av de problem med otrygghet som finns i Östberga, delvis byggs bort med förtätning och när Årsta knyts ihop med Östberga i ett utbyggt Årstafält. Förslaget om att bygga om och öppna upp Östberga torg är ett led i detta.

Människor i vår stadsdel upplever också att klottret ökar lavinartat och städning försämras. Särskilt viktigt är Arenaområdet vid Globen där det händer mycket i området både före och efter matcher. Även om städning är extra prioriterat i området, behöver ännu större insatser göras. Dessutom vill vi återupprätta nolltoleransen mot klotter, en 24-timmars garanti som fungerar och även att privata husvärdar ska kunna ansluta sig till stadens klottersanering.

Gullmarsplan upplevs av många som otryggt. Där skulle vi gärna se en mobil polisstation under helgkvällar då mängder av människor rör sig i området och det ofta är stökigt. Landstinget planerar att öppna en lokal för sprututbyte vid Gullmarsplan och dessutom relativt nära en av våra förskolor. I samband med detta måste tryggheten säkerställas så att verksamheten inte riskerar att skapa ytterligare oro i området.

I vår stadsdel har vi framförallt en verksamhet som gått med mycket stora underskott- nämligen avdelningen Barn- och unga inom individ och familj. Vi liberaler vet att det är mycket svårt att komma tillrätta med detta underskott och de lagliga rättigheter som medborgare har rätt till får inte äventyras. Ändå är det avgörande att verksamheter anpassar

kostymen efter de medel som är avsatta. De verksamheter som lämnar över pengar, tvingas dra ner de kvalitetshöjningar som annars skulle vara möjligt.

Upphandlingar/Egen regi

Vi liberaler är av den bestämda uppfattningen att driftsformer och hur olika verksamheter ägs är ointressant då vi menar att kvaliteten är det viktigaste. Att inte låta verksamheter upphandlas är dock att vara ovarsam med skattemedel. En rimlig bedömning är att detta förfarande kostar vår stadsdel flera miljoner kronor.

Upphandling i konkurrens gör att vi får bästa möjliga kvalitet till ett rimligt pris. Detta utesluter inte att Egen regi anbud kan läggas i de verksamheter där redan förvaltningen har stor kompetens. Egen regi anbud sätter den egna kvaliteten i fokus och visar därmed om offentlig verksamhet är konkurrenskraftig. Vi liberaler avser som tidigare att avgöra från fall till fall när vi anser att verksamheter kan lägga Egen regi anbud i samband med att avtal löper ut. Vi menar t ex att kompetensen för att lägga egenregi anbud vad gäller parkskötsel knappast tillhör de områden där stadsdelen har störst kompetens.

Förskola

I vårt budgetförslag gör vi satsningar på höjd schablon till 4% jämfört med majoritetens 3%. För Enskede-Årsta-Vantör skulle våra satsningar på förskola innebära ytterligare 7,6 miljoner kronor. Vi höjer också löner för förskollärarna och satsar extra pengar på karriärtjänster.

För att inte urholka förskolans kvalitet, försvåra schemaläggning och organisation, eller leda till större barngrupper, ska barn till föräldrar som är föräldralediga även framöver ha rätt till plats 30 timmar i veckan.

I Enskede-Årsta-Vantör har förskolan fått höga betyg i brukarundersökningar. Vi i Liberalerna anser att barngruppernas storlek är viktigt att hålla nere för att ha en hög kvalitet. Taken på 14 respektive 18 barn ska hållas. Med alltför stora barngrupper är det svårt att bedriva en bra pedagogisk kvalitet där varje barn blir sedd och hörd. Vi kommer att fortsätta bevaka att storleken på barngrupperna inte ökar.

Förskoleutbyggnaden måste fortsätta i takt med att staden växer. Förskolor, skolor, kollektivtrafik och idrottsytor ska planeras in från början när nya bostadsområden byggs. När nu massor av nya bostäder byggs i vår stadsdel och antalet barn förväntas öka, måste förvaltningen

fortsätta arbeta för att vara med tidigt i byggprocessen för att garantera att förskolor byggs och dessutom ges lämplig utformning. Viktigt i sammanhanget är att förskolgårdarna är tillräckligt stora. Även om de byggs i närheten av en park, såsom på Årstafältet, blir pedagogiken lidande om små möjligheter ges till snabb utevistelse på förskolgårdar som är rätt pedagogiskt utformade.

För många barn är förskolan starten på det livslånga lärandet. Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som till exempel inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får stifta bekantskap med böcker och läsning, med matematik och naturkunskap. En viktig uppgift för förvaltningen är att både arbeta för att kunna rekrytera fler förskollärare och se till att locka våra barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare med de program som finns i staden. Okonventionella metoder måste till.

Barnomsorgsgarantin i vår stadsdel fungerar. Dock är det inte säkert att man får plats på en förskola som ligger nära. Vi vill att förvaltningen ska arbeta för att barnomsorgsplatsen ska vara så nära boendet som möjligt.

Tillfälliga paviljonger är inte det lämpligaste när förskolor byggs, utan vi ser helst permanenta lösningar. Nya förskolor bör byggas med så brandsäkert material som möjligt. Därutöver kan både gamla och nya förskolor öppnas mer på kvällar för andra aktiviteter, ex att föreningar kan hyra lokalerna. Belysning på gårdar är viktigt samt att nya förskolor byggs i så stor utsträckning som möjligt utan att hamna alltför avskilt i förhållande till omgivningen.

Barn utsätts för gifter i sin miljö i stort sett dagligen. Vi vill att våra förskolor ska vara så giftfria som möjligt. Det kan handla om med vilka material nya förskolor byggs, men också vilken mat som serveras, vilket städmaterial som används osv.

Äldreomsorg

Vi liberaler är de som aktivt arbetar för att servicehusen ska finnas kvar. Vi vill att alla som fyllt 85 ska ha möjlighet att beviljas serviceboende eller vård- och omsorgsboende utan att bli biståndsbedömd. Självklart ska den som vill bo kvar hemma ha den möjligheten. Valfrihet måste finnas för de äldre. För att kunna skapa möjligheten om serviceboende utan biståndsbedömning från 85 år behövs en beredskap i vår stadsdel, vilket innebär att vi inte vill minska platser på våra servicehus. Vi välkomnar Trygghetsboenden med aktivitetscenter, men tror inte att de kommer att

kunna ersätta servicehusen. Det nya boendet som planeras i Årsta och ersätta nuvarande vård- och omsorgsboende kan bli ett boende av hög kvalitet. Förvaltningen måste i ett tidigt skede kunna vara med och planera de lokaler som kommer att stå till förfogande för att boendet ska kunna utformas med högsta möjliga kvalitet.

Fullmäktige har antagit nya riktlinjer som förtydligar att ålder och ensamhet ska tillmätas större betydelse vid bedömningen av behov av särskilt boende. De nya riktlinjerna har dock inte fått någon verklig effekt. Därför ska delegationen till stadsdelsförvaltningens tjänstemän att besluta om avslag på ansökningar om plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende dras in. Avslagsbeslut ska godkännas av stadsdelsnämndens sociala delegation. Äldre som har omfattande behov av hemtjänst och som vill flytta till vård- och omsorgsboende ska alltid få möjlighet att göra det om det inte medför några extra kostnader för stadsdelsnämnden.

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt för sin värdighet och sina livsval och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg.

Ibland framstår det som att hög kvalitet inom äldreomsorgen endast är en fråga om pengar. Det stämmer inte. Det krävs också ett flexibelt ledarskap, en tydlig värdegrund och en effektiv administration. Men kvalitet förutsätter också ekonomiska resurser. Med mer resurser kan personaltätheten öka och större satsningar göras på kompetensutveckling och vidareutbildning. Fler kan motiveras att stanna i yrket längre. Vi höjer därför hemtjänstpengen jämfört med majoritetens förslag. Totalt satsar vi 3,4 miljoner mer än majoriteten.

Vår stadsdel har stadens mest omfattande äldreomsorg. Det ställer stora krav på professionella uppföljningar. I uppföljningarna har boenden som Högdalens Vård och omsorgsboende och Stureby Vård och omsorgsboende redovisat att de har en hög kvalitet och detta oavsett vilka som drivit verksamheten. För oss liberaler är det viktigast att skapa bästa möjliga kvalitet för de äldre. Det är därför upprörande att majoriteten valde att återkommunalisera Högdalens vård- och omsorgsboende trots en bevisat hög kvalitet. Ideologiska skygglappar är ingen bra utgångspunkt i kvalitetsarbetet.

Vi liberaler har i en tidigare skrivelse fått redogjort från förvaltningen hur mycket och vilken typ av verksamheter som finns för våra äldre i stadsdelen. Vi kan konstatera att vår stadsdel är välförsörjd vad gäller verksamheter för äldre, och att det finns också en hel del verksamheter öppna på sommaren och under storhelger. Vi kommer fortsätta bevaka denna fråga. Ensamhet och isolering innebär stora risker i hälsan och bidrar till en sämre livskvalitet.

Utevistelse ska vara möjlig i våra äldreboenden. Fortfarande finns det anmärkningar på det i våra uppföljningar, även om många äldre själva inte vill. På Rågsveds servicehus finns en hälsoträdgård, som är en innergård omvandlad till en riklig trädgård, där äldre kan vistas under sommardagar på ett lättillgängligt sätt. Vi vill att förvaltningen undersöker om liknande kan ordnas i fler av våra äldreboenden.

Vid trygghetsvandringar, som utförs av stadsdelens tjänstemän tillsammans med olika intressenter för att öka tryggheten i olika områden är det viktigt att äldre deltar. Äldres trygghet och att vår stadsdel ska vara tillgänglig är av avgörande betydelse för ett fortsatt friskt liv.

I vår stadsdel planeras många nya bostäder. Målsättningen ska vara att minst fem procent av bostäderna i större nya bostadsprojekt ska utgöras av vård- och omsorgsboende, serviceboende, trygghetsboende eller seniorboende. Behovet av väl fungerande och moderna vård- och omsorgsboenden är stort. Arbetsmiljöverket har synpunkter på samtliga av stadsdelen Vård- och omsorgsboenden. Stadsdelsförvaltningen bör ta initiativ till att se över om det går att tidigarelägga ett planerat vård- och omsorgsboende i slakthusområdet. Dessutom bör ny plats hittas för att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i Högdalen med minst lika många platser som det nuvarande.

Funktionsnedsättning

Vi liberaler kommer fortsätta att arbeta för stor frihet för personer med funktionsnedsättning. Det var vårt parti som tog initiativ till den LSS-reform som gör att funktionsnedsatta idag har en mycket större makt över sina egna liv.

Majoriteten lägger ett generellt effektiviseringsbeting på en mycket utsatt grupp där många har fått avslag på sin ansökan om insatser i LSS och verksamheten fördyrats tack vare ett nytt dyrt avtal för persontransporter. Vi anser till skillnad från majoriteten att ambitionsnivån i arbetet med personer med funktionsnedsättning måste öka och har tagit bort halva

sparbetinget. Detta skulle ge 2 miljoner kronor extra till denna verksamhet i vår stadsdel.

Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i den dagliga verksamheten i stadsdelen. Till exempel ska lekplatser utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och parkvägar och parkbänkar tillgänglighetsanpassas. Den lilla dammen i Vättersälden i Årsta fyller en viktig funktion för barn med funktionshinder. I samband med rustning av Vättersälden, borde man också se över att parken i hög grad är tillgänglig för funktionshindrade barn.

Individ- och familjeomsorg

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilda individens önskemål och val. Den enskilde ska också ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av sin insats. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade och visa på goda resultat

Personalomsättningen bland socialsekreterare inom barn och unga i vår stadsdel har varit mycket hög, och stora kostnader för konsulter har varit nödvändiga för att täcka de behov som funnits. Underskottet i verksamheten är fortsatt mycket stort, även om personalomsättningen nu minskat. Det krävs ett genomgripande lyft av socialsekreterarnas situation i stadsdelen, där hela arbetssituationen och arbetsmiljön måste förbättras. Majoriteten gör en satsning på socialsekreterarnas löner, men vi vill gå längre.

Att socialsekreterare utsätts för hot är oacceptabelt. Stadsdelsnämnden ska ha en tydlig strategi för att stödja personal som utsätts.

I vår stadsdel har vi många barn placerade i familjehem och på institutioner. I social delegation kommer vi fortsätta bevaka att dessa barn omedelbart får en fungerande skolgång. Kraven ska vara höga på placerade barns skolgång. Lärhjälps ska kunna erbjudas. Det är också viktigt att arbeta för att minska placeringar på institutioner. Alla andra alternativ måste provas först, men vi vill samtidigt att LVU i det egna hemmet minimeras.

Äldre ungdomar som saknar jobb eller meningsfull fritidssysselsättning ska i första hand hänvisas till jobbtorg eller liknande verksamheter för att få verktyg och hjälp i sökandet efter jobb. Vi anser att Rågsveds

Community center (RCC) och Östberga Community center (ÖCC) är mycket viktiga verksamheter för att stödja ungdomar i utsatta områden att komma i arbete. Finansieringen av dessa verksamheter måste säkras. Vi är också positiva till att satsningar nu görs i Dalenområdet. Verksamheterna måste utformas professionellt med tydliga mätinstrument som sedan kan läggas till grund för utvärdering. Vi liberaler vill att verksamheterna i Rågsved och Östberga utvärderas grundligt under 2018 och där resultat kan mätas.

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras. Ambitionsnivån i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste höjas.

Alla som behöver budget- och skuldrådgivning ska bli erbjudna ett personligt möte. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal.

Barn och ungdomar i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. Den som engagerar sig som förälder i ett familjehem ska erbjudas ett starkt stöd från socialtjänsten. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar är prioriterad och ska fortsätta.

Det är viktigt att familjehem har kompetens att bemöta barn som placerats på grund av hedersproblematik i det ordinarie hemmet.

Barn, kultur och fritid

Staden ska tillhandahålla en god fritidsverksamhet för barn och ungdomar. I samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska en mångfald av verksamheter för barn och unga erbjudas. Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Majoriteten i stadshuset har anslagit mycket pengar för demokratiutveckling och utvecklingsprogram. Resultatet av dessa medel är oklart. Liberalerna föreslår att pengarna istället används för att finansiera satsningar inom skolan och socialtjänsten som tydligare kommer barn och unga till del.

Fritidsgårdarna i vår stadsdel erbjuder många ungdomar en mötesplats på lov, kvällar och helger. Det är viktigt att fritidsgårdarna arbetar

förebyggande mot droger och kriminalitet. Både pojkar och flickor och ungdomar med annan könsidentitet ska känna sig trygga och välkomna.

Sommarkoloniverksamhet i olika former ska finnas tillgänglig under sommaren. Barn som av olika skäl har större behov än andra av att åka på sommarkoloni bör prioriteras, ex funktionshindrade. Det är viktigt att kollooverksamheten förblir en mötesplats för barn med olika etnisk och religiös bakgrund. Stadsdelens så kallade badbussar till Simpvik under sommaren bör fortsätta och om möjligt utökas.

Idrottsföreningarna har flera positiva inverknings för stadsdelen. Barn- och ungdomar får en idrottsbildning och meningsfull sysselsättning. Föreningarna engagerar många föräldrar, vilket i sin tur ökar omtanken om det lokala samhället och stärker gemenskapen. Idrotten spelar också stor roll för idrottsundervisningen i skolorna och med en samverkan med idrottsföreningarna kan idrottsytorna användas maximalt både dag och kväll.

Liberalerna vill understryka begreppet jämställd idrott där särskild hänsyn tas till t ex trygghetsbehov för tjejer och kvinnor. Enskede ridhus fyller en viktig funktion för många flickor.

Stadsplanering

Stadsdelsnämnden ansvarar självfallet inte för stadsplanering, men vi påverkas i hög grad av besluten och svarar också på många remisser från centrala nämnder.

Stadsplaneringen måste utgå från varje områdes unika förutsättningar. I EÅV finns många olika stadsdelar av skiftande karaktär. Från smalhus, äldre villaområden, miljonprogram och till helt ny bebyggelse. Några av stadens största stadsutvecklingsområden de närmaste åren finns i vår stadsdel.

Flera av de stadsdelar som finns i Enskede-Årsta-Vantör har förtätats mycket och ibland utan en genomtänkt strategi. Vi liberaler är i huvudsak positiva till förtätning. Infrastruktur är utbyggd och en tätare och mer funktionsblandad stadsbebyggelse kan öka underlaget för mindre butikscentrum med mindre kundunderlag. Det är viktigt att medborgare ges ett tidigt inflytande och på nya sätt, ex genom digitala verktyg.

Flera områden i stadsdelen kan byggas ihop på ett bättre sätt. Stora trafikleder som Örbyleden och Magelungsvägen kan omvandlas till

stadsboulevarder och många bostäder kan tillföras. Högdalen och Rågsved kan byggas ihop. I nya stadsutvecklingsområden vill vi att man bygger tätt och gärna fortsätter kvarterstaden i slutna kvarter – t ex vid Bolidenplan som är ett nytt större stadsutvecklingsområde och i Årstastråket. I Slakthuset är det viktigt att bevara känslan av områdets historiska karaktär och vad området använts till samt de äldre industribyggnader som är av stort kulturhistoriskt värde. Vi hoppas att ett planerat Vård och omsorgsboende i slakthusområdet kan tidigareläggas. Vi ser också fram mot att den nuvarande Tunnelbanans område från Gullmarsplan och fram till strax efter Enskede gård rivs upp och därmed att det nya Slakthusområdet utvidgas och kan innehålla ännu fler bostäder och arbetsplatser. Enskedevägen kan bli betydligt mer stadsliknande med både fler bostäder och fastigheter med kontorsarbetsplatser. Bostäder nära Årstaskogen har varit kontroversiellt. Vi anser att det går att bygga med hjälp av en kvalificerad arkitektävling som tar stor hänsyn till den känsliga miljön, men knappast så många bostäder som majoriteten föreslagit och inte heller i alla de områden som lämnas utanför det föreslagna naturreservatet.

I samband med att området Gullmarsplan- Globen byggs om, vill vi skapa en tät, urban miljö med både bostäder och kontorsarbetsplatser. Tekniska nämndhuset bör flytta ut till och bygga nytt vid Gamla söderstadion.

I vår stadsdel planeras studentbostäder. Vi liberaler välkomnar detta och anser att ytterligare studentbostäder i stadsdelen kan byggas. Gärna ihop med de modulbostäder för flyktingar som planeras i vår stadsdel.

Den stora mängd nya bostäder som ska byggas i stadsdelen förutsätter att staden också planerar utrymmen för kultur och idrott. Det höjer livskvaliteten för medborgarna och ökar möjligheterna till både bildning och friskvård. Det är också viktigt att avstånden inte är för stora för att underlätta vardagslivet för de boende.

Vi har onekligen nära till många stora kultur- och idrottsevenemang i världsklass i och med arenorna i Globenområdet, men bibliotek och mötesytor måste planeras för att tillgodose medborgarnas behov.

Stockholm som helhet har en stor brist på idrottsytor och i synnerhet i söderort. Idrottsytor har ”glömts bort” i stadsplaneringen då nya områden byggs och det får inte hända i vår stadsdel. När Årstafältet nu bebyggs ser vi stora möjligheter att en ny Idrottshall byggs nära den idrottsplan som planeras och att de två skolor som också planeras på Årstafältet kan

använda de nya anläggningarna. Vi anser också att en Simhall och Amfiteater på Årstafältet vore viktiga tillskott i denna helt nya stadsdel.

Stadsmiljö

Under förra mandatperioden när Alliansen styrde gjordes stora upprustningar av parker. Vi liberaler vill fortsätta att satsa pengar på våra parker och slyröjning i ett högt tempo.

Vår stadsdel har många parker och grönområden och det tillför en hög kvalitet i boendet och livsmiljön. Vi vill i så stor utsträckning som möjligt bevara denna kvalitet. Byggs det tätare får de parker och gröna kilar som finns i vår stadsdel en ännu viktigare funktion. Det är viktigt att säkerställa att parker och grönområden klarar en ökad tillströmning av människor. Årstaskogen bör snarast bli naturreservat.

Vi vill att medlen för investeringar i parker i så hög grad som möjligt bör ligga ute i stadsdelsnämnderna. Den lokala förvaltningen och nämnden har en bättre kännedom än Stadshuset om vilka parker som ska rustas upp och hur det ska ske. Vår parkplan är vägledande för vilka investeringar som ska göras. Vi ser gärna att Årstafruns park, där Åmänningevägen mynnar ut i Årstavägen, görs till en ”finpark” till glädje för alla de som bor i området och där även två äldreboenden finns i närheten. Grynkvarnsparken i Johanneshov kommer att få en stark ökad betydelse genom stor inflyttning i området, och bör snarast rustas.

En utökad möjlighet till stadsodling för våra medborgare än något vi liberaler välkomnar.

Kommunikationer

Stadsdelen är i nuläget välförsedd med goda kommunikationer, men med de stora utbyggnadsplaner som finns behöver också kommunikationerna utvecklas. Ett av de viktigaste besluten som fattats och i hög grad påverkar vår stadsdel är utbyggnaden av tunnelbanan. När en ny tunnelbanestation etableras i Slakthusområdet och därmed ersätter två tunnelbanestationer är det viktigt att de områden som påverkas också får bra möjligheter att på ett lättillgängligt sätt nå den nya stationen. En förlängning av tunnelbanan från Hagsätra till Älvsjö för att knyta ihop olika transportmedel är av största vikt. Spårväg syd samt förbättrad kollektivtrafik till Östberga är andra förslag vi liberaler i stadsdelsnämnden arbetar för. Vad gäller Spårväg syd ser vi gärna att planerna på spårväg syds förlängning till Skarpnäck förverkligas. Vad gäller Östberga har vi varit eniga i hela nämnden om behovet av bättre

kollektivtrafik. I det akuta läget behövs bättre bussförbindelser, men i ett längre perspektiv är vi mycket positiva till att en ny tunnelbanelinje kommer att gå genom Östberga och Årsta/Årstafältet.

Oavsett hur vi ser på trafik av olika slag går det inte att tänka bort att också vägar behövs utvecklas och förstärkas i en växande storstad. Det saknas en väl fungerande tvärförbindelse för att smidigt ta sig mellan E4 och Nynäsvägen. Vi ser gärna att flaskhalsen Älvsjövägen grävs ner och knyts ihop med Magelungsvägen eller Örbyleden eller allra helst grävs ner ända fram till Nynäsvägen. Delar av Nynäsvägen och Huddingevägen skulle också kunna däckas över för att knyta ihop stadsdelsområden med varandra, istället för att skära som sår genom landskapet.

Ett ökat utbud av kollektivtrafik och fler cykelvägar har lett till att fler väljer de transportsätten. Även om den tidigare cykelmiljarden inneburit många förbättringar, finns mycket kvar att göra för att fler ska cykla. I exempelvis området kring Globen och Tele2-arena kan säkerheten bli betydligt bättre för cyklisterna.

Arbetsmarknad och företagande

Antalet arbetsplatser i Enskede-Årsta-Vantör är lågt i förhållande till befolkningen. Många måste därför jobbspendla till andra delar av Stockholm. Konsekvensen blir hög belastning på väg och kollektivtrafik samt en negativ miljöpåverkan. Vi vill att staden tillsammans med stadsdelar i Söderort utarbetar en strategi för hur fler arbetsplatser kan skapas i Söderort och ersätta alla de stora företag som flyttat norrut.

Fler arbetsplatser i stadsdelen innebär flera fördelar. Större skatteunderlag, närmare mellan arbete och hem ger ett enklare liv och större möjlighet för medborgarna att klara av vardagspusslet. För kvinnor som ofta får ta ett större ansvar för detta, kan det innebära att man slipper minska sin arbetstid. Med fler arbetsplatser skulle även utanförskap kunna brytas och fler människor känna sig inkluderade i samhället. Med de byggnadsplaner som finns för vår stadsdel, kommer också fler arbetsplatser skapas. Att slakthusområdet tillförs uppemot 10.000 nya arbetsplatser är välkommet. Vi ser gärna att kluster av företag i området utvecklas ex Virtual Reality-utveckling och dataspelsföretag.

Än fler företag behöver tillkomma i vår stadsdel och befintliga växa, något som i huvudsak är utanför stadsdelens kompetensområde. Dock kan stadsdelen för att skapa bästa möjliga förutsättningar för företagande i stadsdelen arbeta för att företagsrådet fungerar som en bra

samarbetspartner i lokala myndighetsfrågor som är viktiga för områdets företagare.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdel ska planera för att erbjuda feriearbeten till ungdomar i Stockholm under både sommar- och vinterferier samt kortare arbeten under helger. Stadsdelen ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar. Särskilt viktigt är att prioritera ungdomar med funktionshinder i stadsdelens feriearbeten. Vi anser också att feriearbeten enbart ska gå till ungdomar under 18 år, tvärt emot majoriteten.

Ekonomiskt bistånd

Det ekonomiska biståndet ska vara en utväg för att hjälpa den som under en viss tid i livet inte har några andra medel till sin försörjning. Inriktningen för politiken är att människor ska gå från bidrag till självförsörjning. En grundläggande prioritering måste vara barns lika rätt till en god uppväxt oavsett familjens omständigheter.

Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktiviteter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet.

Sedan 1 juli 2013 gäller nya regler för så kallad jobbstimulans, enligt vilka mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 25 procent av eventuella arbetsinkomster vid bedömning av biståndsbehovet. För att ytterligare stärka incitamenten att gå från bidrag till arbete ska mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad få undanta 40 procent av arbetsinkomster.”

Ersättaryttrande (C)

Christina Peterson (C)

” Om jag hade haft rösträtt hade jag föreslagit följande

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att förvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta förslag.

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är fyra olika partier har vi visat i ord och handling att vi kan samarbeta när

vi styrde framgångsrikt i åtta år och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen. När Alliansen förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018 kommer vi bilda ett nytt kraftfullt majoritetsstyre i vår stadsdel.

Allianspartierna förenas av gemensamma värderingar och en vision för framtidens Stockholm och vår stadsdel. Vi tror på den enskilda människans förmåga mer än politikens, men är medveten om politikens möjligheter för att möjliggöra en god samhällsutveckling. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit forskare och studenter från hela världen söker sig.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Trygghetsmätningar visar oroande ökning på kort tid över hela staden, och vår stadsdel är inget undantag men skillnaderna inom stadsdelen är stora. Denna oro tar vi Allianspartier på fullaste allvar. Vi vill återinföra nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning. Vi är positiva till fler övervakningskameror och kommunala ordningsvakter. Samtidigt är det fortsatt viktigt med trygghetsvandringar för att tillsammans med medborgare undanröja hinder som kan öka tryggheten. Vid stora arrangemang i Arenaområdet är det extra viktigt att staden säkerställer tryggheten för närboende.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

Nytt ledarskap och närodlad politik för Enskede-Årsta-Vantör

Centerpartiet står för en närodlad politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Vi har en vision om ett Stockholm som är livfullt, öppet och grönt. En inkluderande och demokratisk hållbar stad där medborgarnas idéer tas tillvara och där egna initiativ ges utrymme och stöd.

Vi vill ha ett Stockholm där människors egen vilja och rätt att välja kvalitativ verksamhet står i centrum. Enskede-Årsta-Vantörs invånares valfrihet ska vara styrande för all verksamhet, medborgarens behov stå i centrum och människors idéer för hur stadsdelen ska byggas och utvecklas tas om hand. Vi vill se en mångfald bland utförare och verksamheter. Detta skapar och lösgör resurser för dem som verkligen behöver stöd. Valfriheten har skapat alternativ som är tillgängliga för alla, inte bara för personer med höga inkomster. Genom valfrihet skapas konkurrens vilket i sin tur leder till bättre kvalitet, fler småföretagare, tillväxt och mångfald. Rätten att välja kvalitativ skola, vård och omsorg bör vara grundläggande.

Stockholm ska också vara en ledande förebild för ett modernt samhälle som är miljöanpassat och långsiktigt hållbart. En stad där ekonomisk tillväxt ger förutsättningar för effektiv politik mot klimatförändringarna. En stad där grönska får frodas och där tät bebyggelse ger svaret både på bostadsbristen och klimatutmaningar.

För Enskede-Årsta-Vantör önskar Centerpartiet särskilt bland annat:

- Hela Årstaskogen blir naturreservat. Genom att förtäta i befintliga stadsdelar på redan hårdgjorda ytor och dra nytta av existerande infrastruktur kan vi spara grönytor. Grönytor som behövs än mer då det byggs mycket bostäder som gör att vi blir många invånare i stadsdelen. Vi förordar en tätare stad där människor kan leva miljövänligt. Att bygga högt och tätt är särskilt viktigt vid knutpunkter för kollektivtrafiken.
- All mat som serveras i stadsdelens verksamheter ska vara god, nyttig och tillagad med klimatsmarta råvaror. Stadens matupphandlingar ska ställa krav på miljöhänsyn och djurskyddsregler motsvarande svensk nivå.
- Resurserna till drift och underhåll av parker ska öka genom Parklyftet. Det är en utmaning att underhålla de parker och grönytor som redan finns. Bortglömda och nergångna parker ska på sikt inte få finnas i Stockholm. För att skapa en trevligare stadsmiljö med fler bänkar och sopkorgar ska

vi möjliggöra för medborgare att donera medel till detta. Genom att betala in en förutbestämd summa till stadsdelen så ska det gå att köpa in en bänk eller papperskorg som får en skylt med donatorns namn. Detta blir också ett sätt att engagera närboende i sin stadsdels utveckling. Genom att ta väl hand om våra offentliga rum och skapa levande mötesplatser skapas trygghet och trivsel.

- Det ska finnas god tillgång till olika former av lätt tillgängliga samlingslokaler i alla delar av Enskede-Årsta-Vantör. Det är en förutsättning för ett levande föreningsliv och civilsamhälle. Det är viktigt att det beaktas i planeringen vid nybyggnation, som t.ex. i Slakthusområdet.

- Det blir mer jämnt fördelat mellan bostäder och arbetsplatser över hela staden. Nu flyttar många företag och arbetsplatser till norrort och mestadels bostäder byggs i söderort. Det gör att många reser långa vägar varje dag genom staden för att ta sig till och från arbetet.

I övrigt hänvisas till Centerpartiets budgetförslag som presenterats för kommunfullmäktige.”

Ersättaryttrande (KD)

Claes Karlsson (KD)

Om jag hade haft rösträtt hade jag bett Enskede Årsta Vantörs stadsdelsnämnd att besluta enligt följande:

Att avslå förvällningens förslag till beslut

Att förvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta förslag

Enskede Årsta Vantör är idag den näst största stadsdelen i Stockholms med ca 100 000 medborgare. Stadsdelen är uppdelad i socioekonomiskt mycket olika områden med olika förutsättningar och framför allt behov. I flera av våra bostadsområden har under de senaste åren kriminalitet och missbruk växt, detta utan att den sittande majoriteten agerat för att motverka detta trots att polisen ett flertal tillfällen informerat om situationen. Vi har idag en situation där äldre kriminella aktivt rekryterar yngre in i kriminalitet och missbruk, dvs, problemet går i arv från en generation till en annan. För att denna situation skall kunna vändas krävs krafttag från samtliga samhällens instanser. Det kräver samarbete mellan skolan, socialtjänst, ungdomsgård och polisen. Det kräver att man involverar familjen. Det kräver att man identifierar vilka individer som befinner sig i kriminalitet eller är på väg in i kriminalitet. Det kräver att

man satsar på all form av förebyggande insatser i allt från förskolan till ungdomsgården.

Stadsdelsnämndernas Verksamhet för barn, kultur och fritid

Kristdemokraterna vill:

utöka de öppna förskolornas öppettider

fortsätta att utöka antalet familjecentraler

vidareutbilda fritidsledare för tidig upptäckt av radikaliserings, extremism och kriminalitet

införa en kommunal fritidspeng

Fritidsgårdar och aktiviteter för barn och unga

Fritidsgårdarna erbjuder idag en mötesplats på lov, kvällar och helger. De samarbetar också med föreningar och organisationer kring ungas fritid. Stadsdelsnämnder i ytterstaden ska särskilt prioritera denna verksamhet och i samarbete med externa aktörer göra den till ett självklart val för barn och unga som annars lättare kan hamna i riskzonen för kriminalitet och utanförskap. Kristdemokraterna vill att stadsdelens fritidsledare utbildas i hur man på ett så tidigt stadium som möjligt kan identifiera personer som är i riskzonen för radikaliserings, extremism missbruk och kriminalitet.

Kristdemokraterna anser även att stadsdelsnämnden bör bedriva öppen verksamhet efter skolan, dvs eftermiddagar i de områden där unga rekryteras av äldre kriminella och riskerar hamna i kriminalitet. Stadsdelen ska i samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga. Det är viktigt att de unga själva är delaktiga i både planering av utbudet och genomförandet. Det är även angeläget att man i planeringen av verksamheter tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning som ska erbjudas att delta på lika villkor som alla andra, men också erbjudas aktiviteter anpassade specifikt för dem. Kristdemokraterna beklagar att regeringen tagit bort möjligheten till fritidspeng. Det var en viktig och riktad insats för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer. Kristdemokraterna vill att Stockholm inför en kommunal fritidspeng.

Öppna förskolan

Den öppna förskolan är en uppskattad och efterfrågad verksamhet. Den erbjuder viktig stimulans och gemenskap till barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten och stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas i samarbete med frivilligorganisationer. Inte minst ur integrationssynpunkt kan den öppna förskolan bidra med att erbjuda ett enkelt och självklart sätt att

umgås kring barnens aktiviteter. Kristdemokraterna vill utöka den öppna förskolans öppettider och avsätter därför medel för detta.

Sommarkollo

Det är viktigt att sommarkoloniverksamhet förblir en mötesplats för barn och unga med olika etnisk och social bakgrund. Barn som av olika skäl har större behov än andra av att åka på sommarkoloni ska prioriteras, och nämnderna ska arbeta uppsökande med information och erbjudande om kollo. Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas möjlighet att delta antingen i lämpligt LSS-kollo eller – om möjligt – i ordinarie sommarkoloniverksamhet.

Familjecentraler

Kristdemokraterna vill fortsätta utbyggnad av familjecentraler där mödravårdscentral, barnavårdscentral och socialtjänsten kan samverka för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa och stötta familjer på olika sätt. Här finns råd och stöd i föräldraskapet, möjlighet att delta i olika föräldrargrupper, parsamtal vid relationsproblem, rådgivning i olika familjerättsfrågor samt samarbetsamtal för separerade föräldrar. Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Kristdemokraterna vill:

Stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen ska samarbeta för att förebygga vräkningar

Prioritera förebyggande arbete, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning

Öka stödet till föräldrastödsprogram

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskildes önskemål och val. Varje person ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av sin insats. I detta arbete ska möjligheten att ta stöd av den enskildes sociala nätverk beaktas. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser är evidensbaserade och visar på goda resultat. Nämnderna ska utarbeta uppföljningsbara aktiviteter och indikatorer för att kunna mäta resultatet av beslutade och utförda insatser

Förebyggande arbete och tidiga insatser

Stadsdelsnämnderna ska fortsatt prioritera förebyggande arbete och tidiga insatser till barn och ungdomar och samverkan mellan skolan och socialtjänsten ska intensifieras för att uppnå en tydligare helhetssyn kring de barn som far illa eller riskerar att fara illa. Placering enligt lagen om vård av unga, LVU, är den yttersta åtgärden när många andra insatser prövats och misslyckats. Det är viktigt att arbeta proaktivt och utveckla arbetet och analysera insatser och åtgärder för att minska antalet LVU-placeringar. Stadsdelsnämnderna ska försöka att utforma och erbjuda god

öppenvård som alternativ till slutenvård. Ambitionen är färre placeringar på institution och att hitta former för insatser i den unges egen hemmiljö.

Föräldrastöd

Föräldrastödsinsatser ger goda effekter. Forskning visar att den största förebyggande effekten, för att barn inte ska få problem senare i livet, nås om insatser som föräldrastödsprogram riktas till alla familjer. Det är samtidigt viktigt med riktade insatser till enskilda familjer och gruppstödinsatser till utsatta barn respektive föräldrar som brister i sitt föräldraskap. Föräldrastödsprogram som Komet och ABC ska fortsatt erbjudas föräldrar och öka i omfattning. Kristdemokraterna tillför därför extra anslag till denna verksamhet.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Narkotikan flödar i Stockholm och den når långt ner i åldrarna. Därför ska nämndernas drogförebyggande arbete intensifieras. Det är viktigt att ansvariga i stadsdelarna arbetar tillsammans med de som arbetar nära ungdomar. Preventionsenheterna ska arbeta för att minska de riskfaktorer som identifierats av Preventionscentrum. Informationskvällar för föräldrar om tidig upptäckt av narkotikaanvändande ska erbjudas av preventionsenheten och Polisen. Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg för stadens framtida planering inom preventionsområdet. Trenderna i Stockholmsenkäten ska ligga till grund för nämndernas arbete på området. Samtliga nämnder och bolag ska utifrån problembild och förutsättningar utforma metoder att använda i det brottsförebyggande arbetet i syfte att göra Stockholm till en trygg stad. Staden ska vara ett föredöme när det gäller att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.

Arbete mot hemlöshet

I arbetet mot hemlöshet ska nämnderna fortsatt prioritera det förebyggande arbetet, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen samarbetar för att förebygga vräkningar. Samtliga stadsdelsnämnder ska ha en skriftlig handlingsplan för vräkningsförebyggande insatser. Hemlösa stockholmare omfattas av tak-över-huvudet-garantin. Familjer med osäkra boendeförhållanden ska uppmärksammas. En osäker boendesituation försenar bland annat introduktionen i samhället och arbetslivet för flyktingfamiljer och inverkar negativt på barnens möjlighet till trygghet och stabilitet. Det påverkar barnens skolgång negativt.

Insatser mot hedersrelaterat våld och våld i nära relationer

Insatser mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. Stadsdelsnämnderna ska i sina verksamheter utgå från stadens program mot våld i nära relationer. Arbetet ska vara könsneutralt och kompetensen behöver stärkas hos berörd personal. Det är positivt att det arbete som bedrivs inom Relationsvåldscentrum nu sprids till fler stadsdelar. Antalet anmälda misshandelsbrott mot män i nära relationer ökar i Sverige. Det finns inte i dagsläget någon mottagning eller skyddat boende i Stockholms stad för denna målgrupp. Därför avsätter Kristdemokraterna medel för att inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta män.

Barnomsorg och förskola

Kristdemokraterna vill:

Att barngruppernas storlek ska vara högst tolv barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) och högst femton barn i grupperna för de äldre barnen (4-5 år)

Att stadsdelen tydligt informerar om olika barnomsorgsalternativ

Att fristående och kommunala alternativ ska behandlas lika

Att stadsdelen arbetar aktivt för att rekrytera fler dagbarnvårdare

I förskolan ska barnen lägga grunden till ett livslångt lustfyllt lärande, kunna leka, känna trygghet och inhämta kunskaper och värden.

Stockholms barn ska erbjudas en förskola och skola i världsklass. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar, kommunala och fristående alternativ, där omsorg, kunskap och lärande står i fokus.

Att delta i en pedagogisk verksamhet ger möjligheter att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Flera stadsdelsnämnder signalerar en stor ökning av förskolebarn i behov av särskilt stöd och det är därför viktigt att staden fortsatt skapar förutsättningar för att dessa barn får det stöd de behöver. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet. Förskolechefen ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med föräldrarna. Stödet ska utformas så att det stärker barnets egen lust att lära och utvecklas samt främjar inkludering i gruppen. Alla barn ska ha samma möjligheter till stöd oavsett om de går i kommunal eller fristående förskola.

Mindre barngrupper

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga, därför är det viktigt att beakta barngruppernas storlek. Små grupper är viktigt för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och arbetsro. Inte minst är detta viktigt för de yngsta barnen. Barn ska inte enbart kunna knyta an till vuxna, utan även till andra barn, och forskning

har visat att den anknytningsprocessen blir bäst i små grupper. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) ska därför inte vara större än tolv barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) ska inte bestå av fler än femton barn. Kristdemokraterna anslår medel för detta ändamål.

Stockholms stad har en barnomsorgsgaranti som ger rätt till en förskoleplats inom tre månader. Det är viktigt att denna garanti efterlevs. Om den inte gör det ska ekonomisk ersättning utgå i enlighet med den servicegaranti som Kristdemokraterna vill införa. En ökad andel fristående förskolor ställer ökade krav på samverkan mellan stadsdelsnämnderna och de fristående förskolorna i stadsdelsnämndsområdet. I dag arbetar många stockholmare utanför traditionell kontorstid. Staden ska säkerställa att de som har ett fastställt behov av barnomsorg utanför stadens ramtider (06.30-18.30) får möjlighet till detta i enlighet med stadens gällande regelverk. Barnomsorg på obekvämt arbetstid ska ges i hemmet om föräldrarna så önskar.

Medarbetarnas kompetens

Barnkullarna i förskolan är fortsatt rekordstora varför frågan om kompetensförsörjning på det området aktualiseras i större omfattning än tidigare. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. För att genomföra läroplanens intentioner är det viktigt att stadsdelsnämnderna prioriterar arbetet med att öka andelen förskollärare. Barnskötare har en viktig roll att spela i förskolans verksamhet och ska ha goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke.

För att trygga en fortsatt personalförsörjning är det därför viktigt att stadsdelsnämnderna erbjuder pedagogisk vidareutbildning till barnskötare och förskollärare. Även förskolans chefer ska kontinuerligt erbjudas möjlighet till kompetensutveckling. Utbildningsnämnden ska fortsätta satsningen på kompetensutveckling för barnskötare och förskollärare inom såväl kommunala som fristående förskolor. Satsningen ska löpande följas upp och utvärderas.

Äldreomsorg

Kristdemokraterna vill:

Värna och utveckla valfriheten inom äldreomsorgen
Generösare biståndsbedömning (mer tid) inom hemtjänsten
Fortsatt öka möjligheten för äldre att själva påverka innehållet i hemtjänsten
Alla över 85 år ska ha rätt till anpassat boende

Anställ serviceassistenter för att höja kvaliteten och för att avlasta utbildad personal

Öka välbefinnandet inom äldreomsorgen genom bra matupplevelser, utevistelser och kulturupplevelser

Underlätta valfriheten

Äldre människor har olika behov och önskemål. Därför är det viktigt att – då den äldres behov av omsorg blir aktuellt – staden kan erbjuda en mångfald av utförare med olika inriktningar och metoder. Vi ser med stor oro på att den rödgrönrosa majoriteten successivt minskar valfriheten genom att av ideologiska skäl kommunalisera välfungerande äldreboenden. Det som utmärker en god äldreomsorg är inte driftformen, det som är väsentligt är istället en jämn och hög kvalitet, ett gott och inspirerande ledarskap, ett lyhört och respektfullt bemötande - att bli lyssnad till - och en optimal personalsammansättning. Att medborgarna också kan välja bort verksamheter och tjänster som man inte är nöjd med är självfallet positivt.

Bostäder

Från och med år 2020 förväntas efterfrågan på olika bostäder för äldre årligen stiga.

De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara anpassade efter olika individuella behov. Vid bostandsbedömning ska särskild hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet. En parboendegaranti finns som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar. Kristdemokraterna vill att alla som är över 85 år ska ha rätt till ett anpassat boende och avsätter medel för detta i budgeten. Stockholm har långt kvar till målet om att alla över 85 år har rätt till ett tryggt och anpassat boende. Det kommer att krävas stora investeringar för att bygga fler boenden och en politik där man gör det lättare att få plats på ett särskilt boende. Seniorboenden med aktivitetscenter är en bra boendeform för äldre utan större omsorgsbehov. Här kan äldre bo tillgängligt och få möjlighet till socialt umgänge med andra. Därför är det viktigt att staden i sin boendepanering inte bara utökar antalet vård- och omsorgsboenden, utan också antalet seniorboenden.

Kristdemokraterna anser att valfriheten inom äldreomsorgen endast kan betraktas som trovärdig och till gagn för samtliga äldre i Stockholms stad om stadens äldre kan välja mellan utförare som av staden får likvärdiga förutsättningar att bedriva god äldreomsorg. Det är för oss självklart att invånarnas skattemedel ska komma samtliga stadens utförare av äldreomsorg och därmed äldre i behov av omsorg tillgodo, inte enbart de äldre som väljer äldreomsorg i stadens egen regi och staden som utförare.

Alla utförare av äldreomsorg – oavsett driftform – ska därför beredas möjlighet att söka medel ur kompetensutvecklingsfonden.

Serviceassistenter

Kristdemokraterna vill anställa så kallade serviceassistenter inom äldreomsorgen. Dessa ska avlasta den utbildade personalen med enklare arbetsuppgifter såsom att laga mat, finnas nära till hands eller hjälpa till med utevistelser, transporter mm. Därmed frigörs tid för undersköterskorna att ägna sig åt de insatser de är utbildade för och höjs deras yrkesstatus.

Hemtjänst

Samhällets utveckling med fler äldre, ökad medellivslängd, förbättrad hälsa långt upp i åldrarna och den positiva utvecklingen inom hälso- och sjukvården har medfört helt förändrade förutsättningar för hemtjänsten. Flertalet äldre personer vill också bo kvar i sina egna hem så länge som möjligt. Hemtjänsten har utvecklats från att vara till stora delar inriktad på hjälp i hushållet till att bli en alltmer kvalificerad tjänst som ger vård och omsorg till ibland svårt sjuka personer i deras hem. Detta förutsätter både medicinsk- och omsorgskompetens hos personalen. Utgångspunkten i en bra hemtjänstverksamhet ska vara att omsorgen bygger på den äldres behov och på en bra relation mellan den äldre och personalen hos utföraren. Personalen ska ha hög kompetens och kunskap om den äldres livssituation och önskemål, så att omsorgen blir flexibel, ges med inlevelse och professionellt kunnande för ökat välbefinnande för den äldre.

Kristdemokraterna vill fortsatt utöka valfriheten inom hemtjänsten. Det ska inte enbart vara enkelt att välja utförare av hemtjänst utan också vilken typ av tjänster man behöver hjälp med, inom den beviljade tidsramen.

Vi vill också ha en generösare biståndsbedömning i hemtjänsten bland annat för att möjliggöra mer tid för olika insatser, kunna bevilja mer sociala insatser samt kunna öka den minsta tidsåtgången per besök. För att möjliggöra detta avsätter Kristdemokraterna extra pengar.

Näringsrik och god mat

Måltidsupplevelsen inom stadens boenden är viktig. Maten ska vara god och näringsrik och måltidsupplevelsen lustfylld. Den enskilde ska ha möjlighet att påverka vad som serveras. Det är viktigt att använda den

kunskap och dokumentation som redan finns inom staden vad gäller betydelsen av en näringsriktig och god mat inom äldreomsorgen.
Stadsmiljöverksamhet

Kristdemokraterna vill:

Öka anslagen till städning för ett snyggt och rent Stockholm

Öka anslagen för parkskötsel

Stockholm ska vara en grön, ren och snygg stad. I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll, men också på medborgarnas personliga ansvar för en ren stad. Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. På Kristdemokraternas initiativ finns appen *Tyck Till* som gör det lätt att felanmäla bland annat nedskräpning och klotter. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning, klottersanering och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Ett viktigt led i arbetet för en ren och vacker stad är att förekomsten av klotter minimeras. Kristdemokraterna vill därför ha nolltolerans mot klotter och olaglig graffiti samt avskaffa de kommunala graffitiväggarna då dessa enligt polisen försvårar arbetet mot klotter i staden.

Idéburen stadsförbättring

Idéburen stadsförbättring innebär att stockholmarna ges en möjlighet att påverka sin egen närmiljö genom dialog med nämnder och styrelser. Till exempel genom att utnyttja oanvända ytor på bättre sätt, att temporärt tomma lokaler används som gallerier och scener eller att ogästvänliga ytor rustas för att kännas välkomnande och kunna utnyttjas som offentliga platser. Initiativ för en förskönad stadsmiljö ska uppmuntras.”